

Oppdragsgiver: Kystverket

Oppdragsnr.: 52404653 Dokumentnr.: RIM01

Til: Kystverket
Fra: Torgeir Isdahl
Sted, dato: Sandvika / 2026-06-23

Røst fiskerihavn – nødvendige hensyn i anleggsfasen

Kystverket planlegger oppgraderinger av Røst fiskerihavn med utdyping av innseiling og liggehavn Røst fiskerihavn, opparbeidelse av strandkantdeponi på Glea, mololøsning på Tjeldningsholmen, utfylling av Gåsvalen, samt utdyping av Kvaløygrunnen og Ramningen sør. Prosjektet vil medføre en endring av detaljreguleringsplan for Røst Havn og Multiconsult har gjennomført en konsekvensutredning av temaet naturmangfold i henhold til planprogram fastsatt av Røst kommune. Multiconsult poengterer at det ikke er gjennomført feltkartlegging av fugl i forbindelse med konsekvensutredningen og at avgrensning av funksjonsområder derfor er å vurdere som grov.

Kystverket arbeider nå med å planlegge gjennomføringen av tiltaket og har bedt Norconsult gjøre en vurdering av nødvendige hensyn i anleggsfasen basert på foreliggende rapport fra Multiconsult for å ivareta sjøfugl som benytter farvannene rundt fiskerihavna.

Figur 1. Kart over planområdet med plangrense markert i hvitt.

Vurdering av naturverdier og konfliktpotensial

I fagrapporten Multiconsult har utarbeidet, beskrives det at de fleste funksjonsområdene for fugl forventes å bli ubetydelige forstyrret i anleggsfasen på grunn av avstander og terrengskjerming. I tillegg foregår det meste av anleggsvirksomhet inne i eller i umiddelbar nærhet av eksisterende bebyggelse, veier og skipslei, hvor dagens aktivitet allerede medfører forstyrrelser. Det er derimot enkelte lokaliteter som ligger så nært anleggsområdet at det må påregnes negative konsekvenser hvis ikke det tas spesielle hensyn i anleggsfasen. I det følgende er disse nærmere beskrevet med vurdering av behov for særskilte hensyn.

Hekkeområder nært tiltaksområdet

Det er beskrevet en rekke hekkeområder innenfor en avstand av 1 km fra tiltaksområdet (Tabell 1). Influensområdet er valgt da 1.000 meter regnes som en yttergrense for hvor langt fugler vil kunne bli forstyrret av særlig støyende anleggsarbeid.

Ut fra vurderingene i konsekvensutredningen er det særlig fire lokaliteter som blir liggende så nært og eksponert for anleggsarbeid at det vurderes som sannsynlig at forstyrrelsen får en negativ konsekvens på hekkesuksessen i lokalitetene. De øvrige fem lokalitetene ligger litt lengere unna eller fremstår som mer skjermet for støy og visuell påvirkning.

Tabell 1. Lokaliteter som i konsekvensutredningen er særskilt vurdert for forstyrrelser i anleggsfasen (konfliktbeskrivelse hentet fra konsekvensutredningen).

ID	Lokalitet	Avstand (m)	Konfliktbeskrivelse	Konfliktpotensial
F5	Grimsøya	200	Ligger like nord og like øst for planlagt strandkantdeponi på Glea, og forventes å kunne bli markert forstyrret av anleggsaktivitet i hekketida.	Stort
F7	Skjåskjæret	200	Ligger like nord og like øst for planlagt strandkantdeponi på Glea, og forventes å kunne bli markert forstyrret av anleggsaktivitet i hekketida.	Stort
F8	Nord-Tjuvøya	50	Ligger helt inntil planlagt utfylling og kan potensielt bli svært forstyrret av anleggsaktivitet i hekketiden.	Stort
F15	Kalvøya	350	Kan bli noe forstyrret ved anleggsaktivitet i hekketida, men forventes å være relativt robuste.	Middels
F16	Rundt Kalvøya	250	Kan bli noe forstyrret ved anleggsaktivitet i hekketida, men forventes å være relativt robuste.	Middels
F20	Kårøya sør	250	Kan bli noe forstyrret ved anleggsaktivitet i hekketida, men forventes å være relativt robuste.	Middels
F21	Prestholmen	50	Delområdet F21 Prestholmen vil få anleggsaktivitet på tre sider, potensielt nokså nær opptil flere av hekkeholmene som utgjør delområdet, og forventes å bli markert forstyrret ved anleggsdrift i hekketida.	Stort
F22	Måøya	400	På grunn av større avstand og arbeider på kun én side blir lokaliteten trolig mindre påvirket.	Lite
F23	Kårøya indre	200	Kan bli noe forstyrret ved anleggsaktivitet i hekketida, men forventes å være relativt robuste.	Middels

Konfliktpotensial hekkelokaliteter:

Det er flere hekkelokaliteter innenfor sonen hvor støy fra særlige støyende arbeider som sprengning, spunting og håndtering av steinmasser vil kunne påvirke fuglelivet. Støy tett på hekkelokaliteter kan være kritisk for fuglene. Det mest kritiske effekten er at fuglene oppgir egg og unger i perioden fra de har etablert reir til ungene forlater reiret. Erfaringsmessig øker fuglenes vilje til å motstå støy gjennom hekkeperioden. I starten av hakeperioden er det ikke så mye som skal til før de gir opp hekkforsøket, mens viljen til å utholde forstyrrelser øker med energien de har investert i hekkforsøket. Dersom anleggsarbeidet medfører at fuglene ikke hekker eller avbryter hekkforsøket vurderes dette som alvorlig for fuglebestander med svært alvorlig bestandsutvikling og en rekke arter på rødlista.

En mildere form for respons, men også fatal for mange fugleunger, er at de voksne fuglene skremmes av reiret slik at egg eller unger blir liggende ubeskyttet igjen. Det er rikelig med predatorer i fuglekoloniene og regelmessige støyepisoder kan fort være en gave til disse. Erfaringsmessig er det en del støy som skal til for å skape slike reaksjoner, men dersom noen *fugler* først flykter kan dette raskt resultere i masseflukt.

Avstanden fra anleggsområdet til hekkkoloniene er ikke lenger enn at særlig støyende aktiviteter vil være godt hørbare til alle lokalitetene som er beskrevet i Tabell 1. Det er ikke ubetydelig støy fra bebyggelsen og dagens havner på Røst heller, men det må regnes med at anleggsarbeidene vil medføre økt og uforutsigbar støy. Samtidig er det kjent at fugler og dyr relativt raskt venner seg til forstyrrelser. Ved gjentatte episoder hvor noe skremmende ikke har vist seg å være farlig, vil fluktresponsen etter hvert bli svakere. Ved vedvarende støy over lengre perioder vil frykten kunne forsvinne.

Sett i lys av dette, vil særlig en oppstart av støyende aktiviteter i hekkeperioden være skadelig, da dette vil kunne medføre avbrutt hekking eller en fluktreaksjoner som vil kunne medføre en betydelig predasjon på egg og/eller unger. Noe støy i perioden inn mot egglegging kan til en viss grad gi en tilvenning til støy før egglegging slik at fuglene kanskje ikke viser de samme fluktreaksjonene etter at eggene er lagt. Faren med dette kan være at fuglene unngår å gå til hekking. De aktuelle sjøfuglartene i områdene rundt Røst er typisk relativt stedtro til etablerte hekkeområder, særlig der tidligere hekkforsøk har vært vellykkede. Det må derfor ikke legges til grunn at forstyrrelse av en hekkeholme enkelt kan avbøtes ved at fuglene flytter til alternative holmer. Ved gjentatt forstyrrelser, predasjon eller mislykket hekking kan det likevel skje omfordeling mellom nærliggende hekkelokaliteter innenfor samme øy- og skjærgårdsområde. Det vurderes likevel ikke å være noen god strategi å skulle forsøke å skremme fuglene til å bruke alternative hekkeplasser.

Beite- og leveområder nært tiltaksområdet

Sjøområdene i tiltaksområdet og hele kystfarvannet utenfor Røst er svært fuglerike, med en rekke ulike funksjoner for fuglene gjennom året. I konsekvensutredningen er området delt opp i de to delområdene *gruntvannsområder* ned til 5 meters dyp og *områder med tareskog*. Årsaken til denne inndelingen er betydningen disse har som beiteområde for fugl. Selv om mange sjøfugler kan dykke dypt, har gruntvannsområdene en særlig verdi. Blant annet vil vanlig forekommende arter i området så som marine dykkender som ærfugl, haveller, svartand og alkefuglen teist være særlig knyttet til beiting i farvannene med dyp under fem meter. Tareskogene er på sin side særlig fiskerike og tiltrekker seg fiskespisende fuglearter som siland og skarv. Gruntvannsområdene som er omtalt i konsekvensutredningen kartleggingen inkluderer også fjæreområder som er særlig viktige for vadefugl. Det kan kanskje påpekes at det kan være områder med særlig verdi som beiteområde for mer pelagiske fuglearter som alkefugler som ikke er omtalt i rapporten.

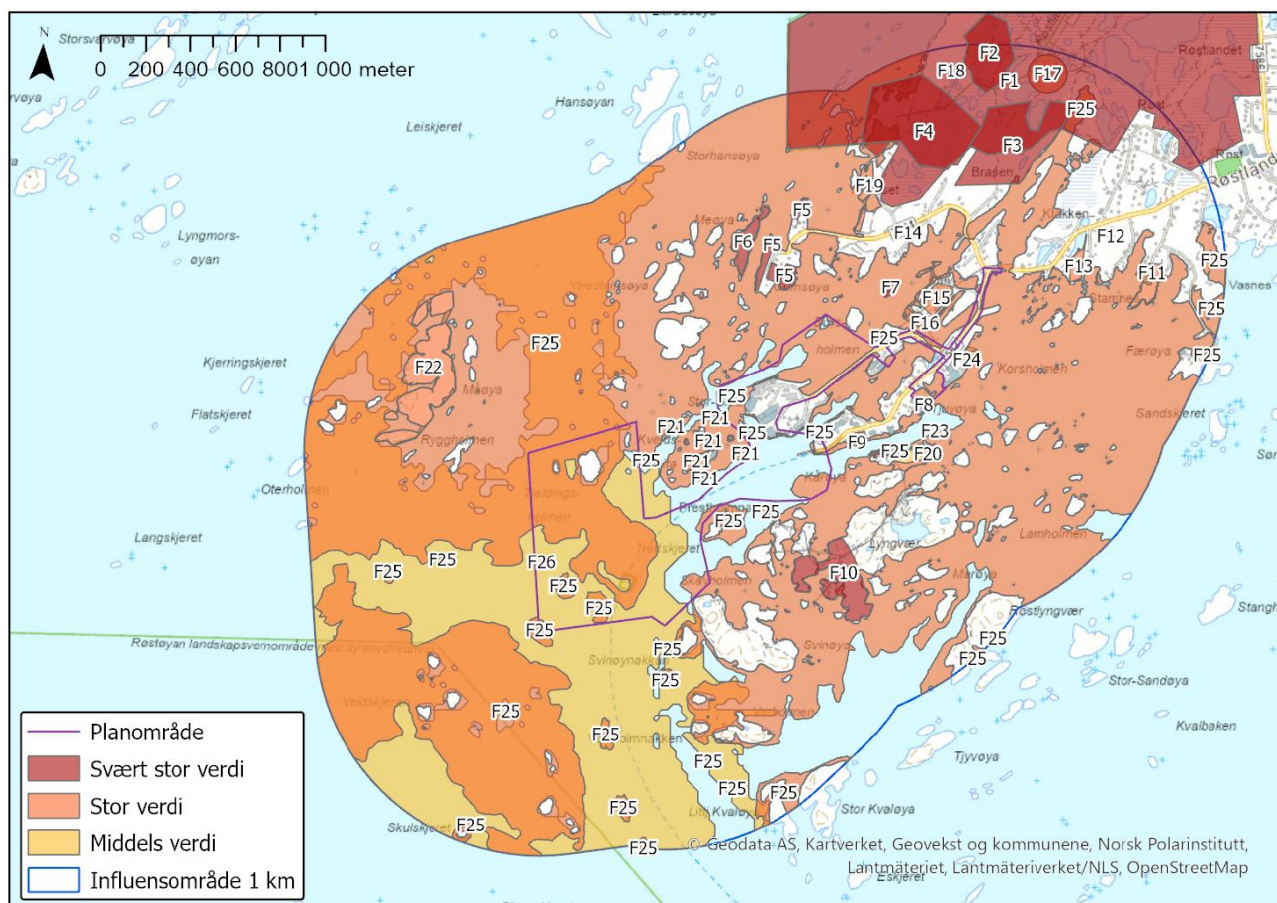
Tabell 2. Lokalteter som i konsekvensutredningen er særskilt vurdert for forstyrrelser i anleggsfasen.

ID	Lokalitet	Konfliktbeskrivelse	Konfliktpotensial
F25	Gruntvannsområder <5	Anleggsarbeid og direkte utfyllinger vil komme i både direkte konflikt med beiteområder og medføre forstyrrelse av sjøområder som benyttes til beite og annet opphold gjennom året. Det er særlig planlagt molo og de to utfyllingsområdene for mudringsmasser som medfører direkte arealbeslag, mens sprenging og annet særlig støyende aktivitet vil medføre konsekvenser i anleggsfasen.	Lite
F26	Tareskog	Disse helårs beiteområdene vil i perioder med sprenging og annet særlig støyende aktivitet være mindre egnede som beiteområder for sjøfugl.	Lite

Konfliktpotensial beiteområder:

Farvannene rundt Røst har betydning for sjøfugl gjennom hele året, og vinterstid kan grunne sjøområder, tareskogsområder og strømutsatte sund samle betydelige mengder sjøfugl. Dette gjelder særlig dykkender som ærfugl, havelle, svartand/sjørre og praktærfugl, men også skarv, alkefugl og måker. Bruken vil variere med vær, sjøtilstand og næringstilgang, og skjermede gruntvanns- og beiteområder kan få særlig stor betydning i perioder med dårlig vær.

Støy fra anleggsarbeid vil være godt hørbar et godt stykke ut i beiteområdene rundt Røst. I tillegg vil menneskelig aktivitet i anleggsområdene kunne være skremmende for fugl. Sannsynligheten for at fuglene slutter å bruke de rike næringsområdene her er derimot mindre sannsynlig, men det vil nok være et skifte til mer bruk av områder på litt avstand fra anleggsarbeidene. Erfaringsmessig har fugler relativt høy toleranse for forstyrrelser i beiteområder så lenge fortjenesten i form av ekstra godt beite er gode. Dette gjør at man ofte undervurderer forstyrrelseeffekter ettersom fuglene likevel later til å nærme seg støykilder. I tilfellet Røst er et viktig moment at beiteområdene er store og at alternative beiteområder tross alt finnes i rimelig nærhet. Det er følgelig tvilsomt om støyproblemer ved moloen vil påvirke fuglenes beiting og beitesuksess nevneverdig hvis man ser på dette kystavsnittet under ett. Når dette er sagt er svikt i næringsgrunnlaget pekt på som den kanskje viktigste årsaken til sjøfuglbestandenes kollaps. Det er følgelig ikke ønskelig å fortrenge fuglene fra gode og nærliggende beitelokaliteter nært hekkeplassene ute på øyene rundt Røst. Likevel vurderes konsekvensene av dette å være betydelig lavere enn hva støy i hekkeperioden kan medføre.

Figur 2. Kart over fuglelokaliteter i og rundt tiltaksområdet (hentet fra konsekvensutredningen, Multiconsult).

Vurdering av behov for restriksjoner i anleggsperioden

I konsekvensutredningen pekes det på at unngåelse av aktivitet i hekketida vil være et godt tiltak for å redusere de negative effektene for fugl som hekker i området: «For fugl foreslås det som avbøtende tiltak å unngå aktivitet i hekketida. Dette vil i stor grad fjerne midlertidige negative effekter av anleggsperioden. En skjerming av hekketida vil også kunne redusere konsekvensgraden noe for enkelte berørte og nærliggende delområder for fugl, hvor det er lagt til grunn at midlertidige forstyrrelser kan gi lokal bestandsvirkning på sårbare arter og dermed varige virkninger».

Kystverket arbeider nå med å detaljplanlegge tiltaket og anleggsgjennomføringen. Erfaringsmessig er anleggsarbeid i eksponerte kystområder i Nord-Norge en krevende affære med relativt korte tidsvinduer hvor anleggsarbeid kan gjennomføres på en effektiv og sikker måte. Det vil sannsynligvis være krevende å gjennomføre arbeid med moloen og utfyllinger igjennom vinteren og mørketiden. I praksis vil anleggsarbeid da kunne gjennomføres fra februar/mars til oktober/november – et vindu på 7-8 måneder. Sett i lys av at sjøfuglenes hekkeperiode går fra starten av april til utgangen av juli, vil en pause i anleggsarbeidet i hekkeperioden kunne medføre et bortfall av 4 måneder, noe som gir en anleggsfase pr år på 3-4 måneder fordelt på to relativt korte arbeidsperioder på hver side av hekkeperioden.

Oppdragsgiver: Kystverket

Oppdragsnr.: 52404653 Dokumentnr.: RIM01

Tabell 3. Både vær og fuglerestriksjoner begrenser perioden som egner seg for anleggsarbeid i på Røst.

	Jan	Feb	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Vær												
Fugl												
Anlegg												

Generelt sett vil streng håndhevelse av restriksjonsperioder kunne medføre en anleggsperiode som strekker seg over langt flere sesonger enn en mer kort og konsentrert anleggsperiode. I tillegg til de åpenbare ulempene knyttet til kostnader og praktisk gjennomførbarhet ved stadig opp og nedrigging av anleggsriggen, er det også et visst poeng knyttet til en antagelse om at en anleggsperiode som strekker seg over flere år kanskje kan ha en mer permanent fortrengheseseffekt for fugle- og dyrelivet enn en forstyrrelse som begrenser seg til et år eller to. I tillegg vil stadige starter og stopper i anleggsarbeidet kunne gjøre fuglenes tilvenning til støy vanskeligere.

Når dette er sagt, fremstår det som åpenbart at enkelte av aksjonspunktene i anleggsområdet ligger så nært aktive hekkelokaliteter (F5, F7, F8, F21) at støyende arbeider og direkte arealbeslag vil medføre en utilbørlig forstyrrelse av dyr og fugler reir og bo. Dette er direkte ulovlig jf. Naturmangfoldlovens §15. Enkelte av de andre aksjonspunktene ligger på lengere avstand fra hekkelokaliteter slik at det sannsynligvis er mulig å gjennomføre mindre støyende arbeider der også i hekkeperioden.

Erfaringsmessig er det også stor forskjell på hvor mye ulike arbeidsoperasjoner støyer. Det anbefales at Kystverket går svært konkret til verks i planleggingen av arbeidsoperasjoner og legger en plan hvor særlig støyende operasjoner legges til tidspunktene av året hvor det rike fuglelivet i området ikke er så sårbart for forstyrrelser, mens mindre støyende operasjoner heller kan gjennomføres i deler av tiltaksområdet som ligger lengst unna sårbare lokaliteter i den sårbare delen av året. Det anbefales at anleggsplanen drøftes med fuglekyndig miljørådgiver og at lokale miljømyndigheter involveres i utarbeidelsen av denne.

Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
B01	25.6.2026	Førsteutkast til kunde	TOISD	FRJOH	

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.